

Olsztyn, dnia 03.07.2014 roku

PS – IV.431.3.5.2014.ID
PS – IV.431.3.6.2014.DD

**Miejski Ośrodek
Pomocy Społecznej
ul. Winna 9
82 – 300 Elbląg**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 182, ze zm.) oraz § 5 rozporządzenia z dnia 23 marca 2005 roku w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. nr 61, poz. 543, ze zm.), zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, zamiejscowe stanowiska pracy w delegaturze Urzędu w Elblągu, przeprowadził w dniach 17–26 lutego i 3–14 marca 2014 roku kontrolę kompleksową Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Elblągu. Tematem kontroli była ocena zakresu i sposobu realizacji ustawowych zadań samorządu gminnego i powiatowego z zakresu pomocy społecznej oraz ocena zgodności zatrudnienia pracowników z wymaganymi kwalifikacjami, za okres od 1 stycznia 2013 roku do dnia zakończenia kontroli. Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokołach kontroli podpisanych przez dyrektora MOPS w dniu 8 maja 2014 roku.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Elblągu przy ul. Winnej 9 usytuowany był w czterokondygnacyjnym budynku pozbawionym wewnętrznych i zewnętrznych barier architektonicznych. Spośród siedmiu siedzib zespołów pracy socjalnej, I ZPS przy ul. Myliusza i V ZPS przy ul. Grunwaldzkiej posiadały wewnętrzne bariery architektoniczne, VIII ZPS przy ul. Mielczarskiego – zewnętrzne bariery architektoniczne. Natomiast VI ZPS przy ul. Winnej i VII ZPS przy ul. Jaśminowej posiadały trudne warunki lokalowe, nie pozwalające na swobodną rozmowę z klientami pomocy społecznej w atmosferze dyskrecji.

Dyrektor oraz zastępca dyrektora Ośrodka, posiadali kwalifikacje do zatrudnienia na zajmowanych stanowiskach określone art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej; dalej powoływanej jako ustawa.

Prezydent Miasta Elbląga upoważnił dyrektora i zastępcę dyrektora MOPS do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy – miasta, powiatu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudniał 146 osób na 132,05 etatu. Wskaźnik zatrudnienia pracowników socjalnych wynosił 1.794,8 i był zgodny z postanowieniami art. 110 ust. 11 ustawy, obligującym ośrodek pomocy społecznej do zatrudnienia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników.

W zakresie zgodności kwalifikacji pracowników socjalnych, ustalono zatrudnienie w dniu 19 grudnia 2011 roku osoby na stanowisku pracownika socjalnego bez wymaganych kwalifikacji zawodowych. W okresie zatrudnienia pracownik otrzymywał dodatek dla pracownika socjalnego w miesięcznej wysokości 250 zł, tym samym uznano nienależne jego wypłacanie. Kwota 3.073,81 zł (w 2011 roku w wysokości 107,14 zł, w 2012 roku – 2.966,67 zł) wypłacona została z dotacji wojewody warmińsko-mazurskiego, kwota 2.883,34 zł (w 2013 roku 2.766,67 zł, w 2014 roku 116,67 zł) wypłacona ze środków własnych gminy. Gmina Miasto Elbląg przedstawiła dowód wpłaty na konto Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w dniu 4 kwietnia 2014 roku kwoty 3.073,81 zł – tytułem nienależnie pobranej dotacji za 2011 i 2012 rok. Pracownicy socjalni uczestniczyli w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

MOPS funkcjonował na podstawie statutu i regulaminu organizacyjnego. Rada Miejska w Elblągu dokonała podziału zadań gminnych i powiatowych wynikających z ustawy o pomocy społecznej, pomiędzy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Departament Społeczny Urzędu Miejskiego w Elblągu.

Miasto na prawach powiatu, do których należy Gmina Miasto Elbląg, cechuje odmienność ustroju, specyficzne połączenie realizowanych zadań gminy i powiatu. Skutkiem takiego rozwiązania jest przede wszystkim stosowanie w pierwszej kolejności przepisów dotyczących gmin, na podstawie których do realizacji zadań publicznych gmina może powoływać inne jednostki. W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego *zasadną jest wolność wyboru formy organizacyjnej dla realizacji nałożonych na gminę zadań w sferze publicznej* (wyrok NSA II GSK 1091/09 z dnia 22 grudnia 2010 roku). Ponadto w komentarzu do art. 111 ustawy stanowiącego, że *w celu realizacji zadań pomocy społecznej gmina może tworzyć również inne jednostki organizacyjne*, Iwona Sierpowska do pojęcia „inne jednostki organizacyjne” przyjmuje wykładnię rozszerzającą wskazując, że *realizacją zadań pomocy społecznej nie zajmują się tylko jednostki organizacyjne wskazane w ustawie*. W związku z powyższym możliwe jest podzielenie zadań pomocy społecznej pomiędzy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz Departament Społeczny Urzędu Miejskiego w Elblągu.

Gmina Miasto Elbląg realizowała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Elblągu na lata 2009 – 2020 w zakresie zadań pomocy społecznej.

Ocena zasobów pomocy społecznej na 2012 rok dla Gminy Miasta Elbląg opracowana została przez MOPS i Departament Społeczny Urzędu Miejskiego w Elblągu.

Dyrektor MOPS składał Radzie Miejskiej sprawozdania z działalności Ośrodka, przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

W okresie objętym kontrolą Gmina Miasto Elbląg zawierała umowy na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.

W analizowanym okresie MOPS w Elblągu przyznawał osobom, rodzinom świadczenia pieniężne i niepieniężne. W 2013 roku pomoc skierowano do 6.237 rodzin zamieszkałych przez 12.137 osób, co stanowiło 10% mieszkańców gminy. Objęte kontrolą indywidualne akta wykazały przyznawanie świadczeń osobom/rodzinom uprawnionym do ich otrzymania. W sprawach wymagających wydania decyzji przeprowadzane było postępowanie administracyjne, pracownik socjalny przeprowadzał rodzinny wywiad środowiskowy, bądź jego aktualizację w obowiązującym terminie, kompletował wymagany materiał dowodowy do rozpatrzenia sprawy. Pomoc przyznawano zasadnie, zgodnie z wnioskiem strony. Sprawy załatwiano w obowiązującym terminie. Decyzje administracyjne orzekające w sprawach doręczano stronom. Akta stanowiły o prowadzeniu pracy socjalnej, specjalistycznego poradnictwa, indywidualnej terapii dla osób i rodzin wymagających wsparcia. Nieprawidłowość stwierdzono w zakresie nieokreślania terminu i miejsca uiszczania opłat w decyzjach administracyjnych orzekających o przyznaniu specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania, co jest sprzeczne z § 5 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Uchwałą nr XX/418/2009 Rady Miejskiej w Elblągu z dnia 19 marca 2009 roku ze zmianą wprowadzoną uchwałą nr XXVIII/597/2010 z dnia 22 kwietnia 2010 roku w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w Dziennym Domu Pobytu prowadzonym przez Dom Pomocy Społecznej Niezapominajka w Elblągu określono, że dyrektor DPS do dnia 31 marca każdego roku ustala i przedstawia do zatwierdzenia Prezydentowi Miasta Elbląga dzienną stawkę żywieniową oraz średni miesięczny koszt pozostałych usług świadczonych w Domu Dziennego Pobytu w danym roku. Na wniosek z dnia 18 czerwca 2009 roku dyrektora DPS, zatwierdzona została przez Prezydenta Miasta Elbląga dzienna stawka żywieniowa. Pomimo analogicznego obowiązku, nie został zatwierdzony średni miesięczny koszt pozostałych usług. W świetle oświadczenia dyrektora Departamentu Społecznego nadal obowiązuje koszt pozostałych usług określony zarządzeniem nr 51/2005 Prezydenta Miasta Elbląga z dnia 30 marca 2005 roku w sprawie zatwierdzenia dziennej stawki żywieniowej oraz średniego miesięcznego kosztu pozostałych usług świadczonych w Domu Dziennego Pobytu Ośrodka Wsparcia dla Osób Starszych w Elblągu w 2005 roku. Zarządzenie z dniem 1 stycznia 2006 roku utraciło moc prawną.

W świetle przedłożonych kontrolującym dokumentów organizacyjnych oraz umów należy uznać, iż obowiązujący dotychczas na terenie gminy miejskiej Elbląg sposób organizacji usług opiekuńczych, utrudnia sprawowanie nad nim właściwego tj. spójnego i skutecznego nadzoru i kontroli. Z tego punktu widzenia, zasadnym byłaby jego weryfikacja. Należałoby również ustalić i zatwierdzić formalnie miesięczny koszt pozostałych usług świadczonych w Domu Dziennego Pobytu, zgodnie z procedurą ustaloną przez Radę Miejską w Elblągu.

W związku ze stwierdzonymi w toku kontroli nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 128 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wnoszę o podjęcie przez kierownika kontrolowanej jednostki, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie, stosownych działań mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację zaleceń:

1. Zatrudnić na stanowisku pracownika socjalnego osoby spełniające wymagania kwalifikacyjne.
2. W decyzjach administracyjnych orzekających o przyznaniu specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania określać termin i miejsce uiszczania opłat, stosownie do wymogu § 5 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. nr 189, poz. 1598 ze zm.).

Termin realizacji zaleceń – niezwłocznie.

Ponadto proszę o podjęcie działań w celu likwidacji barier architektonicznych oraz poprawy warunków lokalowych w Zespołach Pracy Socjalnej.

Na podstawie art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej kontrolowanej jednostce przysługuje prawo, w terminie 7 dni od daty otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłoszenia do nich zastrzeżeń.

W przypadku nie wniesienia zastrzeżeń, informację o sposobie i terminie realizacji zaleceń, uwag i wniosków należy przekazać do Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Z up. WOJEWODY WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Wanda Sylwia Kicińska
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego
w Olsztynie

KIEROWNIK ODDZIAŁU

Witold Uziński